

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu :	Pretiuu insertiuniloru :	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutulu pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Sinodulu eparchialu aradanu.

(Continuare.)

Totu in siedinti'a a siésea se mai pertracéza urmatóarele cestiumi: Reportoriulu comis-siunei scolari reportéza, cà consistoriulu aradanu conform insarcinàrii de sub nrulu 68 alu sinodului din an. tr. a luat dispoziitiunile necesarie pentru ameliorarea salarielor invetiatoresci, dar nu a obtienutu rezultatulu doritu. Sinodulu ia acestu reportu la cunoscintia, insarcinandu pe ambele consistorie, ca pana la sessiunea proc-sima sinodala se cascige date esacte in privinti'a salarielor invetiatoresci, silindu-se si pana atunci, a le ameliorá dupa possibilitate, si ingrigindu-se, ca si realitàile destinate spre scopulu acest'a se vina in folosinti'a invetiatoriloru, si cerendu trebuinti'a chiar cu intrevénirea autoritàtiloru politice.

Referitoriu la reportulu consistoriului, cà in anulu trecutu s'a tienutu o conferinti'a centrala inspectorésca si conferintie cercuali, sinodulu recomanda, ca aceste conferintie sè-se tiena si pe viitoriu. Reportulu aceluasi senatu de scóle despre tienerea conferintieloru si cursuriloru supletorie invetiatoresci, si despre rezultatulu favorabilu obtienutu sinodulu lu-ia spre sciintia, recomandandu-se si pe viitoriu.

Reportulu acelu consistoriu despre remonstratiunea facuta catra guvernulu tierii pentru afirmarea dreptului de a usá de limb'a nóstra nationala in correspondintiele cu comitetulu administrativu alu comitatului Aradu si *resultatulu favorabilu* obtienutu in acésta privintia sinodulu lu-ia cu satisfacere la cunoscintia.

Se reportéza, cà scóla din *Ostrovu* a trecutu in possessiunea confessiunei nóstre, ér pentru dobandirea scólei din *Siusianovetiu* pe sém'a confessiunei nóstre s'a incredintiatu fisculu consistorialu. Sinodulu ia spre sciintia punctulu referitoriu la scóla din *Ostrovu*, ér referitoriu la

scóla din *Siusianovetiu* consistoriulu se insarcinéza a revindicá acésta scóla chiar si pe cale civila.

Reportulu despre datele statistice referitorie la frecuentarea scólei, si despre *infúntiarea a 17 scóle noue* se iau spre sciintia; ér referitoriu la incassarea salarielor invetiatoresci se decide a se sustiené usulu de pana acum.

Pentru stimularea zelului organeloru nóstre scolarie in interesulu promovàrii culturai comis. propune, si sinodulu decide a se preliminar in bugetulu ambeloru consistorie o anumita suma, din carea sè-se distribue remuneratiuni pana la sum'a de 25 fl. intre invetiatorii mai distinsi, cari au datu probe de progresu cu invetiacei loru, ér altoru credintiosi, cari au bine meritatu pe terenulu instructiunei se li-se esprime multiemita in modu demnu pe calea publicitàtii.

Reportulu despre alegerea profesoriloru pentru trei catedre vacante la institutulu ped.-teologicu si anume, cà pentru catedr'a teologica s'a alesu de profesoru *Vincentiu Mangra*, ér la catedrele preparandiali vacante, pentru sciintiele naturali *Teodoru Ciontea*, si pentru cele pedagogice *Dr. Lazaru Petroviciu*, se ia spre sciintia. Totu asemenea si despre conferirea stipendieloru din fundatiunea *Fauru*, despre conferirea postulu de profesoru pentru catedr'a de limb'a si literatur'a romana si catichisatiune dela gimnasiulu din Timisióra asesorului consistorialu *Petru Anca*, carele a si intratu in acésta functiune.

Se reportéza, cà din sum'a de 200 de fl. v. a. preliminarata pentru premiarea eleviloru din scólele elementari s'au distribuitu 78 de fl. Acestu reportu se ia spre sciintia, si se decide, ca acésta suma de 200 de fl. sè-se distribue pe viitoriu proportionatu intre pàrtile constitutive ale întregi diecese.

Se reportéza mai departe despre dispositiunile luate pentru suplinirea defecteloru referitó-

rie la scólele amenintiate de ministeriu, si la cele reflectate de comitetele administrative din comitatele Aradu si Timisióra, apoi cà statiunea invetiatorésca din *Fenlacu* nu se póte deplini din caus'a pedeciloru, ce se punu din partea ierarhiei serbesci. Sinodulu ia spre sciintia rezultatulu obtienutu in caus'a scóleloru amenintiate si reflectate, indrumandu-se consistoriulu a suplini scaderile dela tóte scólele, ér referitoriu la scól'a din *Fenlacu* consistoriulu se insarcinéza, ca se incerce a delaturá pedecile existente.

Relativu la punctulu 15 din reportu in caus'a ajutorarei comunei *Hassiasiu* intru terminarea edificiulu scólei amenintiate de ministeriu dejá a dou'a óra, sinodulu récomenda consistoriulu deosebita atentiune facia de comun'a parochiala din *Hassiasiu*.

Reportulu consistoriulu, din carele se vede, cà in institutulu pedagogicu sunt 106 elevi, se ia spre sciintia.

Sinodulu ia spre sciintia abdicerea deputatulu *Vasiliu Papp*, alesu in doue cercuri, din cerculu *Vascolui*, si se ordinéza alegere noua ; ér petitiunea comunei *Vinga*, pentru unu ajutoriu pe sém'a bisericeii si scólei se transpune comisiunei petitionarie.

Urméza reportulu senatulu de scóle, dela consist. oradanu. Din acestu reportu se vede, cà pe teritoriulu acestui consistoriu se afla 288 comune bisericesci cu o poporatiune de 151,362 de suflete, scóle elementarie 247, scóle de repetitiune 94, scóle de gradinaritu 24, scóle de gimnastica 9, invetiatori preste totu 202, dintre cari sunt definitivi 69, provisorii 133, preparandi absoluti 99, fara preparandia 103, cu testimoniu de cualificatiune 44, fara testimoniu de cualificatiune 158, prunci obligati la scóla dela 6—12 ani sunt 13,805, dela 12—15 ani 6725, dintre cari au cercetatu scól'a dela 6—12 ani 4926, ér dela 12—15 ani 636. Acestu reportu se ia spre sciintia. Reportulu, cà districtulu consist. oradanu e impartitu in 8 cercuri cu 8 inspectori scolari, si cà in decursulu anulu 1878 s'au pertractatu 10 cäuse disciplinari se ia spre sciintia.

Referitoriu la aretarea despre lips'a de edificie scolarie pe teritoriulu consist. oradanu, sinodulu indruma consistoriulu, ca pe sesiunea procsima a sinodulu se substérna unu conspectu despre scólele corespundietórie si necorespundietórie, aretandu si timpulu, cât ar fi de trebuintia, pentru cá sè-se póta pune tóte scólele in stare corespundietória.

Referitoriu la ordinatiunea edata de consist. orad. prin carea s'a dispusu, ca cartile si recuizitele de scóla sè-se trimita scóleloru pe cont'a epitropieloru parochiali, si sè-se imparta intre scolari cu indetorirea de a incasá dela parintii

scolariloru pretiulu càrtiloru distribuite, care mesura a obtienutu si pana acum rezultate favoritórie, sinodulu decide a se luá aceste dispositiuni la cunoscintia, imputernicindu-se consist. a urmá si pe viitoriu in acestu modu, si indrumandu-se a se acomodá in acésta privintia inviatiuniloru date consist. aradanu. Referitoriu la salariile invetiatoresci sinodulu insarcinéza pe consist. orad. a cercá ameliorarea salarielor invetiatoresci astfelu, ca se nu lipsésca nici intrunu locu minimulu preserisu de lege. Referitoriu la aretarea consist. orad., din carea se vede, cà 45 de statiuni de invetiatori sunt vacante din lips'a de recurenti, consistoriulu se insarcinéza, ca pe calea protopresviteratelor se sè-se indemne tineri din acele comune a veni la preparandia. Acesti tineri recomandati de consist. orad. se aiba incát va fi cu putintia antaiatate in alumneu, pana ce va pretinde necesitatea. Referitoriu la frecuentarea scólei din reportu se vede, cà consistoriulu a facutu tóte dispositiunile legali si necesari, recercandu chiar si comitetulu administrativu alu com. *Bihoru*, sinodulu insarcinéza consistoriulu a urgiá acésta cauza.

Referitoriu la tienerea conferintieloru invetiatoresci si a cursuriloru supletorie consistoriulu orad. se aviséza a se conformá dispositiuniloru luate de sinodu facia de consistoriulu aradanu. Cererea comunei *Baitia* pentru votarea unui ajutoriu anualu de 200 fl. v. a. se transpune comisiunei epitropesci.

Presentandu-se reportulu despre activitatea comiss. anchetari sinodali pentru revisiunea si censurarea càrtiloru de scóla, si in privinti'a propunerii de a se infintiá o scóla de modelu, sinodulu decide a se constatá inca odata necesitatea infintiárii unei scóle de modelu, si a se reportá despre acést'a la sinodulu procsimu ; ér referitoriu la inst. ped. teol. sinodulu si-esprima dorinti'a, ca studiele, ce se propunu in acestu institutu sè-se tiparésca successive. Referitoriu la introducerea unei noue ordine de studie la inst. ped. teol. consist. arad. se insarcinéza a elaborá si presentá in acésta privintia sesiunei procsime sinodali unu regulamentu.

Partea reportulu comiss. anch. despre opurile premiate se ia spre sciintia, insarcinandu-se comiss. anch. sinodala a luerá si mai departe pe langa indetorirea de a esaminá si studiele propuse in institutulu ped. teol., si a reportá despre activitatea sa in acésta privintia. Urméza reportulu comisiunei petitionarie. Reportorulu *Michailu Veliciu* reportéza despre urmatórele petitiuni :

Cererea comunei bisericesci *Cheriu*, pentru a-i se votá unu ajutoriu pentru repararea bisericeii, se transpune consistoriulu cu inviatiunea de a se votá respectivei comune dupa impregiurári

unu ajutoriu din sum'a destinata pentru ajutorirea bisericilor. Cererea comunei *Parti'a* de a i-se votá unu ajutoriu spre ajustarea unei capele, se transpune consistoriului pentru a se luá in considerare dupa impregiurári. Referitoriu la cererea comunei bisericesci *Barza*, de a se lasá venitele din sesiunile parochiali pe anii 1879 si 1880, sinodulu decide a se tiené conclusulu in vigóre. Petitiunea comunei *Baitia* pentru unu ajutoriu se transpune consistoriului. Cererea protopresviterului *Petru Sabau* pentru a i-se conferi unu ajutoriu din motivu, cá nu si-pote incasá competintiele protopresviterali se reléga la fondulu preotiescu, ér consist. orad. se insarcinéza a luá mesurile necesari la incassarea competintieloru protopresviterali. Petitiunea comunei *Cilu* pentru unu ajutoriu pentru edificarea bisericeii se transpune consistoriului spre deliberare. Petitiunea preotului *Nicolae Vasiarhanu* din Ciab'a pentru unu ajutoriu se reléga la fondulu preotiescu. Rugarea mai multoru locuitori din com. *Secusigiu* pentru a se ordiná investigare contra preotului C. *Istvanescu* si a invetiatorului D. *Marginétiu* se transpune consist. pentru procedura ulterióra competentá. Asemenea se transpune si cererea mai multoru locuitori din comun'a *Ictaru* pentru nimicirea alegerei de invetiatoriu efeptuita in 12. decembre 1878. Cererea comunei *Bereteazu* pentru micșiorarea conventiei episcopesci se respinge. Cererea preotului V. *Scalagianu* de a i-se asemná unu restu din salariulu seu de profesoru pe an. 1874|5 se respinge, fiindu acésta petitiune resoluta degiá prin consist.

Reportoriulu comiss. org. *M. V. Stanescu* constata, cá reportulu consist. plenariu aradanu este mancu mai cu séma in ceea ce privesce datele statistice. Dreptu ce sinodulu indruma consistoriulu, ca pe viitoriu se-si prezenteze reportulu seu mai esactu. Dispositiunile luate si amintite in reportu contra pretensiuniloru nedrepte ale ierarhiei serbesci in privinti'a manastirii *Hodosiu-Bodrogu* sinodulu le ia spre sciintia, recomandandu-se si pe viitoriu a se procede in acésta cauza cu tóta energi'a.

Referitoriu la insarcinarea sinodului de sub nrulu 169 din 1878 in caus'a fund. *Elen'a Ghib'a Birt'a* din rep. consist. plenariu se vede, cá s'a esmisu o comissiune de cinci membri, carea se elaboreze unu proiectu despre modalitatea si regularea eserciárii dreptului de controlu, ce compete bisericeii asupra administrárii acestei fundatiuni. Sinodulu ia acestu actu spre sciintia. Cu acést'a siedinti'a se incheia.

In siedinti'a a siéptea, tienuta la 15|27 aprile se continua reportulu comis. scol. Rep. *J. P. Deseanu* reportéza, cá conform decisului sinodalu din an. tr. in caus'a inspectiunei sco-

lari s'a impartitu dieces'a in 10 cercuri, si s'au denumitu 10 inspectori pentru visitarea scóleloru. Dintre acesti'a inse numai 8 au cercetatú unele scóle, ér din rezultatulu cercetárii se vede, cá o parte a scóleloru nóstre nu sunt intru tóte satisfactóre; dreptu ce comissiunea propune, cá conform decisului sinodalu de sub nrulu 173 din anulu tr. sè-se aléga unu individu aptu sub titlu de inspectoru gen. diecesanu de scóle, fiindu acestu postu sistemisatu inca din an. tr.; totu odata sè-se indrume consist. a elaborá si a pune in aplicare in modu provisoriu unu regulamentu carele sè-se substérna apoi sinodului viitoriu spre aprobare. Sinodulu dupa o lunga desbatere enuncia ca decisu: Esecutarea conclusului sinodalu nrulu 173 din an. tr. se tiene de asta data in suspensu pana la alte dispositiuni sinodali; ér pana atunci consist. este avisatu a se folosi de protopresviteri ca inspectori scolari, séu si de alti individi apti danduli-se din bugetulu votatu pentru inspectiune câte unu pausialu pentru acoperirea speselor de calatoria.

Comis. scol. prin report. *Georgiu Popa* propune o adresa catra dieta contra introducerei limbei magiare ca studiu obligatoriu. Sinodulu incredintiéza comissiunei scolari compunerea adresei catra dieta.

La propunerea comiss. scol. formulata prin report. *Vasilii Paguba* referitoriu la cererile adresate sinodului de reuniunea invetiatoriloru, sinodulu enuncia urmatoriulu decisu: Caus'a pensiuiloru fiindu tratata intr'unu decisu de mai nainte asemenea ameliorarea salarieloru fiindu resoluta prin altu decisu anterioru, reun. invetiatoriloru se aviséza la acele decise. Totu odata pronuncia sinodulu ca cinosura pentru consistorie, cá salariile invetiatoresci se potu numai ameliorá, dar nici decât micșiorá.

Urméza report. comissiunei esmise in caus'a fond. comune. Report. *Nicolau Zigre* cetesce reportulu comissiunei miste, esmise pentru revisiunea ratiociniului fonduriloru comune pe 1877. Pe bas'a acestui reportu comis. propune, si sinodulu enuncia ca conclusu: Se apróba socotile epitropiei provisorie a fonduriloru comune pe anulu 1877, si i-se da absolutoriu, ér sum'a de 249 fl. 54 cr. spesata preste bugetulu anulu din motivele produse se incuviintiéza. Totu de odata se esmite o comissiune de doi membri, si anume *David Nicóra* si *Mihailu Veliciu*, cari impreuna cu esmisii diecesei Caransebesiului se revéda in decursulu anului socotile pe anulu 1878, avendu a reportá despre resultatulu la sesiunea procsima sinodala.

(Va urmá.)

Desbaterea proiectului de lege

pentru introducerea obligătoră a limbii maghiare în școlă elementară, în casă a magnatilor.

Marti in 1/13 Maiu se puse in discussiunea casei magnatilor Ungariei proiectulu de lege pentru introducerea limbii maghiare obligătoare in școlă elementară. In desbaterea generală vorbi mai antaiu ministrulu de cultu și instructiune *Trefort*. Elu recomandă proiectulu, sustienendu, că această lege nu conturba nici decât studiulu limbilor materne ale diferitelor nationalități din țiera.

Escel. S'a, par. arhiepiscopu și metropolitu greco-catolicu *Ioan Vancia* espune mai antaiu temerile și ingrigirile, ce le a provocatu între romani acestu proiectu de lege. Trecendu la meritulu cestiunii dice, că elevii școlii elementari său nu voru pute invetia limbă statului, său li-se va detrage multu timpu dela celelalte obiecte de invetiamentu. Pentru bunastarea statului nu este nici decât de trebuință, ca poporul dela țiera se cunósca limbă statului. Si fara cunoscentia acestei limbi *póte fi cinev'a bunu patriotu, póte se-si iubésca patri'a, si póte trai cu alte nationalități in cea mai buna armonia*. In archidieceș'a sa sunt 500 de invetiatori, cari nu vorbescu limbă maghiara, dintre cari abia voru pute invetia doue părți din cinci limbă maghiara. Ce se va intemplă inse cu ceialalti? Voru remané fara pane? Si prin cine voiesce guvernulu se-ii inlocuiesca? Acestei legi i-voru urmă de siguru dispozițiuni noue, cari cu limbă de odata periclitéza și biserică. De aceea respinge proiectulu.

Escel. S'a, par. arhiepiscopu și metropolitu *Miron Romanulu* constatéza, că proiectulu in formă de acum este ceva mai blandu, decât cum era la inceputu, dar contine restrictiuni mai insemnate facia de confessiuni in privința școlilor, decât cum eră această in formă lui de atunci.

Acestu proiectu a provocatu mari temeri între Romani. De aceea si-a tienutu de o detorință facia de patria a face pasi in contra lui. Pentru acesti pasi a fost in diferite renduri atacatu de diaristica, tiene inse de unu lucru de prisos a rectifică acesti pasi, dupace tienut'a ce o a observatu totdeun'a facia de constitutiune și patria este in genere cunoscuta. Vorbitoriulu cetesce adresă indreptata de episcopii romani catra Maiestatea Sa, ér dupa aceea aréta, că acestu proiectu alteréza fôrte tare autoritatea organelor bisericesci. In părțile, in cari romanii locuiescu mestecati cu maghiarii, acolo se *invétia limbă maghiara si fara ordinulu legii*. In școlle confessionali din archidieceș'a sa se invetia și acum limbă maghiara, și studiulu ei va luá in

viitoriu dimensiuni și mai mari. De aceea această lege cu asprele ei dispozițiuni este de prisos. Deci nefiindu necesitate pentru o astfelu de lege face propunerea in scrisu, că casă se tréca la ordinea dilei.

Pré Sant. S'a, parintele episcopu *Joanu Metianu* aréta reportulu, ce exista între biserică și școlă romana, și dice, că celuce alteréza această legatura, dupa cum se intempla această prin proiectulu din cestiune, acelă *sgudue moralitatea poporului*. Vorbitoriulu doresce, că se-se invetie limbă maghiara in școlle confessionali, dar proiectulu din cestiune nu contine numai astfelu de dispozițiuni, elu contine și alte mesuri, cari parte nu se potu esecută, parte vatama autonomiă confessiunilor. De aceea nu votéza pentru proiectu.

Pré Santi'a S'a, parintele episcopu gr. cat. alu Lugosiului *Victor Mihali* se alatura la parerile celorlalti arhieriei romani. Proiectulu din cestiune modifica legea scolaria din 1868, și *vatemala dreptulu naturalu, ce compete parintiloru facia de pruncii loru*. Proiectulu nu dispune, in ce limba se-se propuna limbă maghiara, unu lucru, carele produce temeri, că această se va intemplă cu scaderea limbii romane. Proiectulu va retiené pe tenerii romani de a se aplică pe carieră de invetiatoriu. Vorbitoriulu lamuresce apoi dreptulu ce compete parintiloru asupra filor lor, provocandu la Tom'a de Aquino și la diferite legi mai vechi ale Ungariei și adaogendu, că a fost recercatu anume a se intrepune și a aperi drepturile parintiloru asupra filor lor. De aceea votéza contra proiectului.

Pentru proiectu vorbescu episc. rom.-catolici Csáska și Ipolyi, repetiendu intru sustienerea lui lucruri cunoscute. Comitele supremu *Ujfalussy* dice între altele, că poporul din comitatulu Severinului doresce se invetie limbă maghiara. De aceea primesce proiectulu. Cu această se incheia desbaterea. Punendu-se la votu proiectulu se primesce de majoritate. In siedinti'a de a dou'a di se primesce proiectulu și in desbaterea speciala. Unele modificări facute de Esc. S'a par. Arhiepiscopu și Metropolitu *Miron Romanulu* in desbaterea speciala nu au fost primite.

O Voce streina

in contra introducerii limbii maghiare obligătoare in școlă elementară.

In diar. „Tagblatt“ din Vien'a cetimu urmatórele:
„Barbatii de statu au idealurile lor și realizarea acestor idealuri e unita de obicei cu sacrificie grele. Omulu politicu trebuie se pasiésca fera nici o consideratiune, elu nu trebuie se tiene in sēma simtiemintile altor'a, trebuie se nimicésca fericirea multor'a, spre a-si ajunge tient'a. Câte odata inse bar-

batulu politicu face si gresieli si idealulu seu este o fantoma, care lu-trage spre pierdania. Se presupunemu, că baronulu Bach ar fi isbutitu a-si realisa planurile, si că ar fi dusu la indeplinire cu succesu art'a sea de educatiune politica in statulu austriacu. Se presupunemu, că scôla ar fi devenitu in adeveru acelu puternicu instrumentu politicu, care trebuia se fia dupa intentiunile lui Bach. In casulu acest'a, poporele din Austria n'aru vorbi astadi de cât o singura limba; idiom'a germana ar domni astadi singura pana la granitiile Carpatiloru si pana la tiermurile Vistulei. Prin acest'a, negresitu că s'ar fi inlesnitu intielegerea intre poporele Austriei. Se nasce inse intrebarea, daca prin acest'a s'ar fi consolidatu siguranti'a statulu austriacu. In totu casulu, baronulu Bach ar fi pusu la cale, in multe privintie, nisce lucruri, cari nu aru fi fost de locu in intentiunea s'a. Abstragendu de la acest'a chiar o esaminare superficiala ne dovedesce, că politic'a scolara a baronului Bach urmariá unu lucru imposibilu. Nu cu câte-va paragrafe de legi se derama spiritulu popóreloru, nu prin o ordine de scôla, proiectata dupa placulu cui-va, se unifica statulu, limb'a materna nu se smulge din inimi cu clestele pedagogicu. *Asia dara, dreptate aveau acei'a cari despretiuiu si batjocoriau doctrinarismulu baronului Bach.* Nicairi nu s'a facutu acest'a cu atât'a pasiune ca in Ungari'a. Magiarulu e mandru de limb'a si nationalitatea sea, si acest'a nu i-se póte luá in nume de reu. Spiritele din Ungari'a s'au revoltatu fórté in contra nasuintei de a isgoni limb'a magiara din sfer'a sea legitima. *Nici odata n'a fost unu mai mare entusiasmu pentru limb'a magiara, decât in timpulu cand baronulu Bach purtá resbelu in contra acestei limbi.*

„Si acum barbatii politici ai Ungariei comitu intocmai acele gresieli ca si baronulu Bach. Doctrinarismulu celu despretiuitu alu politicului austriacu se întórcé din nou in legea, care se afla acum in deliberearea Camerei ungare. In virtutea acestei legi, pe care o aproba parlamentulu ungurescu, limb'a unguresca se declara de studiu obligatoriu in scólele poporale din Ungari'a si din Transilvani'a. Din timpurile cele mai vechi s'a consideratu ca unu avantaju, daca cineva posedé art'a de a se puté esprime in mai multe idiome. Acolo unde se póte ajunge o trépta mai inalta de cultura, instructiunea in diferite limbi este neaperatu unu mare avantaju. *Cu totulu altu-felu se presinta inse cestiunea, cand e vorb'a de scólele poporale, si mai alesu de scólele poporale din Ungari'a.* Sunt tieri, in cari stratele de jos ale poporatiunii nu potu vorbi curatu nici o idioma, unde ele amesteca unele cu altele cuvinte din diferite limbi, si se intelegu pintr'unu dialectu amestecatu si corruptu. Acest'a trebuie negresitu se aiba cea mai pagubitoria influentia asupra caracterului poporalu si asupra intregéi desvoltári intelectuali. *Scól'a poporala are afara de acest'a se lupte cu destule greutáti pentru solutiunea sarcinei sale naturale. Este fórté greu a procurá copiiloru, cari crescú in saracia si cari trebuie se muncésca de timpuriu cunoscintiele, de cari nu se potú lipsi in viét'a lorú.*

„Doue limbi in scól'a poporala ca studie obligatorii trebuie se impedece in genere efectele acestei scóle, si nu potú se esiste un'a langa alt'a; un'a din cele doue limbi trebuie se inlature neaperatu pe cealalta. Daca legea pentru propunerea obligatoriá a limbei magiare in scólele poporale vrea se fia pusa in practica, atunci tóte celelalte limbi din Ungari'a trebuie se-i cedeze

loculu, si se-se propuna numai unguresce. Limb'a germana, serba, slavona si croata sunt isgonite din scóla. Celorlalte nationalitati, cari vorbescu diferite idiome, *li-se tagadruiesce dreptulu naturalu, pe care lu-posedu in privinti'a scólei. Cu tóta form'a legala, cu tóta sanctiunea parlamentara, acestu actu remane o siluire;* ba póte ca tirani'a unui'a e mai usioru de suportatu decât incercarea unui poporu de a calcá drepturile celorlalte. In urm'a acestei legi noi, trebuie se se nasca cele mai critice conflicte. *Scól'a pórtá resbelu in contra casei parintesci, copilului i-se sadesce in inima simburile resistentei séu in contra parintiloru séu in contra statului.* Baiétulu micu séu copiliti'a se initiéza in spiritulu de partida.

„La A B C invétia ei a cunósce contrastele, cari cutreera statulu. *Limb'a materna e pentru ómenii ceva santu; éste dara periculosu a se atinge de acestu sanctuariu si a voi a-lu distruge.*“

„Se presupunemu, că d. Tisza ari isbuti a-si ajunge acestu idealu, si a face, cá dupa o epoca órecare se nu se vorbésca in tóta Ungari'a-si Transilvani'a de cât idiom'a magiara. Pentru paritate, ar trebui, ca si in Austria se se inlature cu cea germana tóte celealte limbi. Pe langa tóta modesti'a trebuie se admitemu, că limb'a germana are totu atât'a dreptu la acest'a, ca si cea magiara. Atunci ar stá in acestu statu doue limbi facia in facia, si e intrebarea, daca prin acest'a s'ar stabili pacea in acestu imperiu. Dar d. Tisza se vede, că nu tiene séma de acésta impregiurare. Elu considera, ca unu progresu, daca toti locuitorii tieriei se potú intielege in limb'a statulu, si are de gandu a face din Ungari'a unu statulu unitaru modernu in strensulu intielesu alu cuventului. Ce e dreptu: unitatea limbei este unu mare avantaju pentru unu statulu, ba putem merge si mai departe, si dice, că si unitatea religiunii este o mare bine-facere pentru unu statulu. Dar mai buna de cât tóte acestea e *unitatea opiniunii.*“

„Pentru unificarea religiunii pretutindenii s'au facutu incercári zadarnice; in punctulu acest'a ómenii si-au rezervatu facia cu statulu dreptulu de libera convingere. *Unitatea limbei literare s'a seversitu in multe state pe cale naturala; inse in punctulu acest'a mai multu au facutu marii scriitori, de cât marii barbati de statulu.* Dar *unitatea opiniunii domnesce acolo, unde se evita sil'a, unde se respectéza parerile inradecinate si relatiunile existente. Prin legi de limba nu se va realisa unitatea limbei; dar prè usioru se póte provocá prin acest'a desbinare in opiniuni.*

Inca inainte de revolutiunea din 1848 a comisu Ungari'a, in impetuositatea sea nationala, acésta eróre. Cestiunea limbei ar fi escatu resbelulu civilu in Ungari'a, si fara miscarea generala din Europ'a. Se intielege, că pasiunile desteptate prin lege acum sunt nábusite totu prin lege. Dar impunerea limbei cu tóte acestea va mari puterile de resistintia, si germanii, slavii si romanii vor pretiui si mai mult limb'a lorú, tocmai pentru că statulu voiesce se le-o rapésca cu puterea. De doispredece ani se bucura Ungari'a de independintia sea, si numai magiarii domnescu in statulu. Cine vrea se-si castige in Ungari'a unu nume, o functiune séu o positiune sociala, acel'a trebuie se-si fi insusitu mai din nainte cunoscintia limbei magiare. Pretutindenii se impartu premie celoru, cari cunoscú limb'a magiara. Si tóte acestea se nu fia de ajunsu, pentru ca se recompenseze pe locuitorii Ungariei pentru invetiarea limbei magiare? Statulu ungurescu ar fi trebuitu se aiba incredere in puterea

atractiva a elementului magiaru, căci prin acésta ar fi ajunsu mai departe, de cât prin impunerea limbei. D. Tisza în multe alte cestiuni a renunțiatu la proiectulu seu primitiv; în cestiunea limbei inse se întorce pana la tradițiunile lui Kossuth. Prin aplicarea silei, se va dobandi inse chiar contrariulu scopului urmariu. Germanulu din Transilvani'a nu si-va năpusti limb'a, tocmai pentru că se întrebuinteaza sila în contra lui. Cand va fi isolatu și parasitu, Sasulu va luptă pentru limb'a sea, ca pentru unu lucru santu. Pentru acésta opositiune, respunderea nu pôte cadé asupra barbatiloru de statu austriaci; pentru conservarea limbei germane în Transilvania au ingrititu Luther, Goethe și Schiller. Si nimenui se nu se calce dreptulu la limb'a sea materna, ori-cărei nationalități ar apartinē elu!

„Nu e asia usioru de resolvatu cestiunea, intru cât schimbarea limbei pôte se schimbe și nationalitatea. Magiarii, cari nu potu se desvólte numai din ei singuri crescerea numerica a poporatiunii, aru voi bucuros ca cei de alte nationalități se-se contopésca cu ei. Daca cineva vorbesce ungresce, si afara de acésta si-mai traduce si numele în ungresce, apoi e consideratu ca unu adeveratu ungru. Acésta mare tolerantia facia cu strainii, cu conditiunea de a se magiarisá, face ca ungrii se aiba ceva comunu cu turcii. Cu tóte astea, se pare, că caracterulu primitiv alu natiunii ungresci s'a modificatu într'unu modu veditu prin venetici și renegati. De limba se pôte lepedá cine-va, inse însusirile genetice si nationale nu le pôte scutura; acelea sunt strens unite cu natur'a individului, si în contra acestei'a nu ajutá nimicu siluirea. Se presupunemu, că ar succede d-lui Tisza se-si ajunga scopulu, si că tóta Ungari'a ar vorbi ungresce; chiar atunci s'ar nasce întrebarea, daca în Ungaria ar mai stapani Magiarii. Pôte că atunci urmașii Slovaciloru aru domni în statu si aru introduce în Ungari'a schimbări, pe cari le aru dori Ungurii mai puțin. Caracteristicile rasei si-ar recastigá valórea, cu tóta schimbarea idiomei, si interesele conservative ale Ungariei, magnatii și pastorii bisericesci, cari sunt represintati cu deosebire pe terenulu posesiunii de pamentu, s'ar periclitá în gradulu supremu.

„De aceea omenii de statu aru face bine, cand s'ar aréat cât se pôte de sceptici fatia cu idealurile lor. Ungari'a trebuie se tiena socotéla de situatiunea si de positiunea s'a caracteristica facia cu cele-l-alte natiuni; doctrinarismulu, si cu deosebire acél'a, care tinde la terorizare, este pentru statulu ungaru, mai periculosu decât pentru oricare altulu. Armarea generala esista în tóte statele mari ale continentului, impositulu generalu va esista în curend pretutindeni; Ungari'a se pôte laudá cu ceva mai multu:

„Cu impunerea generala a limbei statului.“

O voce din Romani'a

in cestiunea introducerii limbei magiare obligatorie in scol'a elementara.

Diariulu „Romanulu“ vorbindu de cestiunea proiectului, ce este la ordinea dilei contine următoarele:

„Camer'a din Pest'a a inceputu desbaterea proiectului de lege pentru magiarizarea nationalitatiloru. Nu ne place se ne amestecamu în afacerile din

intru ale nici unui statu, dupa cum nu ne place se vedemu pe straini amestecandu-se în afacerile nostre; dar, facendu parte dintre popórele orientale, pe care situatiunea geografica si necesitatea esistentiei le obliga de-a trai nu numai în pace unulu cu altulu, ci si în cea mai perfecta întielegere, pentru că astufelu se-si póta garantá reciproc si cu puteri unite interesele si esistentia, credemu că este pentru noi o inalta detoria patriotica de-a ne încercá se oprimu pe poporulu magiaru, si mai cu osebite pe actualii lui conducetori, pe calea fatala, pe care inaintéza atât de rapede si neprudentu.

„Devis'a marelui statu alu Austriei a fost si este inca: Viribus unitis (cu puteri unite). Observarea acestui principiu a fost temelii'a politicei austriace; multiamita acestei solide temelii, Austri'a a pututu tiené, în timpu de vécuri, întrunite în giurulu stindartului seu poporatiuni de ginti si de limbi deosebite. Principiulu egalității acelor poporatiuni între ele erá puterea, care le întruneá, le alipeá un'a de alt'a, cand nevoi'a aperiarii statului o cerea, dar le lasá libere de a trai órecu o viétia a loru propria, de a se cultivá în sensu nationalu pastrandu-si limb'a si avendu o autonomia óre-care. Constitutiunea din 1867 este primul pasu facutu afara din calea vechia si întielépta, pe care o indicase vointi'a diferitelor poporatiuni si necesitatea esistentiei loru nationale, în acelasi timpu comuna cu a celorlalte. Constitutiunea aceea asigura natiunei magiare o esistentia separata; din acestu punctu de vedere ea trebuia se fia primita cu bucuria de toti ómenii ce dorescu a vedé Europ'a organizata dupa nationalități: din nenorocire, ea avea inse defectulu capitalu de a despoia pe celelalte natiuni din regatulu ungrescu de drepturile recunoscute lor si pana aci practicate, de a le impune unu felu de micșiorare în situatiunea lor politica, micșiorare pe care n'au meritat'o, care este nedrépta, nelogica si chiar primejdiosá. Acea Constitutiune fú primul pasu pe o cale gresita, dupa noi, intru cât privesce celelalte nationalități, afara de cea magiara, si contraria invetiamintelor istoriei; proiectulu pentru magiarizarea nationalitatiloru este alu doilea pasu pe acésta fatala cale.

„Invetiamintele ce tragemu din istoria, principiele, ce profesamu, necesitatea întreveduta si de unii politici magiari, că tóte popórele orientale se traiésca în întielegere unulu langa altulu, pentru a-si poté garantá reciproc esistentia, ne impun a face acésta desteptare veciniloru nostri magiari. E o mare si neiertata gresiéla de-a repeti în seclulu XIX si în mediloculu Europei. procederi dejá învechite si care — ori unde au fost aplicate pana acum — n'au datu de cât de rezultate rele. Aduca-si aminte de acésta barbatii politici magiari înainte de-a inscrié, că unu simbolu de credintia în legile lor, persecutiunea, suprimarea unor nationalități. Aduca-si aminte, că natiunea romana, redusa la iobagia, persecutata, si ajunsa în Ungari'a si Transilvani'a mai reu, de cât clas'a Pari'a pe pamentul udatu cu sangele si cu sudórea stramosiloru ei, nu-si a perdutu de locu nationalitatea, nici caracterulu seu nationalu. Acestu esemplu trebuie se invetie pe vecinii nostri magiari, că natiunile în genere, si natiunea romana în particularu, nu se desnacionaliséza. Prin urmare, nóuele silintie de desnacionalizare prin legi, ce le-ar face ei astadi, nu aru contribui de cât a introduce inimici'a între dóue nationalități, ce trebue se remana si se devina în adeveru amice, fara că aceste legi

se-si p $\acute{o}$ ta ajunge vre-odata la scopu. $\acute{O}$ menii politici magiari sunt in momentul de a face unu pasu gresitu din t $\acute{o}$ te punctele de vedere. Ne implinim de-tori'a de vecini si amici de a le spune parerea n $\acute{o}$ stra."

Desbaterea Projectului de lege

pentru introducerea obligat $\acute{o}$ ria a limbii magiare in scolele elementari in camer'a deputatoru Ungariei.

(Fine.)

Din siedinti'a tienuta in 5 maiu inregistr $\acute{a}$ mu din discursulu dep. *Parteniu Cosm'a* urmat $\acute{o}$ rele:

Projectulu de lege n'a fost aperatu dec $\acute{a}$ t cu frase mari; atacatorii n'au fost resfransi, dec $\acute{a}$ t numai insultati si suspicionati. Asi $\acute{a}$ dara nu se p $\acute{o}$ te dice, c $\acute{a}$ lupt $\acute{a}$ mu cu arme obiective. Lasu se judece lumea nepartiala, daca ataculu ce ni se fac $\acute{u}$, este unu demnu respnsu la combaterile n $\acute{o}$ stre! Respndiendu la unii oratori, dice, c $\acute{a}$ din insasi jurnalistic'a ungu-r $\acute{e}$ sca se constata, c $\acute{a}$ petitiunea Romaniloru din Maramuresiu s'a facutu prin conducerea oficialiloru dela comitatu; aceea nu e compusa de Romanu, c $\acute{a}$ ci Romanulu nu vorbesce astfelu. Romanulu nu face negotiu din patriotismulu seu, cum fac $\acute{u}$ aici unu deputatu, carele laudandu purtarea episcopiloru ruteni facia de projectulu acest'a de lege, numai dec $\acute{a}$ t propuse a se d $\acute{a}$ unele paduri si mosii ruteniloru in arenda. Respndiendu lui Iv $\acute{a}$ nka, dice, c $\acute{a}$ ar fi bine a conteni odata fras'a despre Dacoromania. Ce este acea Dacoromania? Unu sfinx ce s'ar nasce din ruinele stat $\acute{e}$ loru din giuru. Ac $\acute{e}$ st'a e o utopia, tocmai asi $\acute{a}$ de mare, ca sperantia aceea, c $\acute{a}$ ac $\acute{e}$ sta lege ar inaint $\acute{a}$ inv $\acute{e}$ tiarea limbii unguresci. In adev $\acute{e}$ ru modulu, cu care se pertract $\acute{e}$ za aici in casa projectulu de lege, face f $\acute{o}$ rte grea positiunea deputatoru, cari lu combatu, c $\acute{a}$ ci tinerii nostrii barbati de statu, in frunte cu raportorulu din capulu loculu i-condamna. Raportorulu fara se fi auditu argumintele combatentiloru, indata la inceputu a declarat, c $\acute{a}$ nu numai agitatorii, ci si unii patrioti buni, vr $\acute{e}$ u s $\acute{e}$ -lu atace, va se dica a classificatu patriotismulu oratoriloru. Protest $\acute{e}$ za in contra aceste $\acute{i}$ insinuat $\acute{i}$ uni. Cestiunea e f $\acute{o}$ rte seri $\acute{o}$ sa, un'a din cele mai grave, se o desbatemu cu sange rece, se ne ascult $\acute{a}$ mu argumintele in linisce, se ne capacit $\acute{a}$ mu, se ne intielegemu pana ce inca nu e tardiu, c $\acute{a}$ ci daca va porni odata lavin'a, nimenea nu va fi in stare s'o opr $\acute{e}$ sca. Projectulu acest'a are unu scopu politicu, *magiarisarea completa*; dispositiunea actuala inse e numai primulu pasu; ceialalti o se urmeze mai tardiu. Tendint $\acute{i}$ a de magiarisare se manifesta si prin esperintiele de pan'acuma. Legea de nationalit $\acute{a}$ ti nu se respecta de felu, legile tierii nu se mai traducu romanesce, dirigatorii romani se transmuta in locuri neromane, $\acute{e}$ r intre romani se aplica nisce $\acute{o}$ meni, cari nu sciu limb'a poporulu Apera pasii facuti de episcopatul gr. or., c $\acute{a}$ ci fia-care cetatianu are dreptulu a petition $\acute{a}$ la tronu, petitiunea nu cuprinde dec $\acute{a}$ t justele reclamatiuni ale natiunii romane. Respunde apoi mai multor oratori, si anume facia de Orb $\acute{a}$ n Bal $\acute{a}$ zs, carele a disu, c $\acute{a}$ in Romani'a limb'a romana se impune ciang $\acute{a}$ iloru, a cetitu in limb'a romana o depesia a dlui E. Costinescu, deputatu si redactoru al „Romanulu“ din Bucuresci, prin care se desminte asertiunea lui Orb $\acute{a}$ n. Teori'a de nou inaugurata despre idei'a de statu ungurescu pare at $\acute{a}$ t de ingusta, inc $\acute{a}$ t in aceea numai natiunea genetica magiara in-

cape. Se nu ne cre $\acute{a}$ mu teorii de acestea! Daca se va primi proiectulu acest'a, nu se voru produce nisce rezultate salutare tierii; din contra se va produce i $\acute{e}$ ras $\acute{i}$ nentielegere! Adress'a dietei din 1861 a promis indestulirea nationalit $\acute{a}$ tiloru; asemenea promisiuni s'au facutu si in alte adrese. Resultatulu acestor promisiuni a fost crearea legii de instructiune publica si de nationalitate. Si i $\acute{e}$ ta astadi aceste legi sunt combatute cu cea mai mare violintia. Unde vom ajunge? Nu primescu proiectulu.

La finea siedintiei s'a primitu proiectulu in generalu, $\acute{e}$ r in siedintiele din 6 si 7 Maiu in specialu, facendu-se unele modificari.

D i v e r s e.

* **Sabia de on $\acute{o}$ re.** Corpulu oficeriloru din Romani'a va oferi in diu'a de 10 Maiu a. c. A. S. R. Domnulu Carolu I. o sabia de on $\acute{o}$ re, „Romanulu“ descrie ac $\acute{e}$ sta sabia in urmatoriulu modu: Manerulu sabiei de aur massivu representa unu vulturu, pe alu c $\acute{a}$ rui capu se afla coron'a regala. Ochii sei sunt doue petricele de rubinu. Partea inferi $\acute{o}$ ra a manerulu p $\acute{o}$ rta inscriptiunea: „*Gloria eroiloru caduti!*“ Pe fiacare din cele trei ramure ale aperatoriulu manerulu se afla inscisa un'a din localit $\acute{a}$ tile *Grivit'a*, *Rahov'a*, *Smardan*. Partea din dosulu manerulu, cu carea se termina aceste trei ramuri, representa medali'a *Virtutea militara* si crucea *Trecerea Dunarei*. Limb'a sabiei este din Toledo, si p $\acute{o}$ rta pe o latre inscriptiunea: *Bravului nostru capitaniu*, $\acute{e}$ r pre cealalta: *Bunului nostru Sveranu*. Pe dosulu limbii, adeca pe portea opusa taisiulu sta: *Virtus romana rediviva*. Teac'a e de otielu, avendu pe o latre steu'a *Romaniei*, $\acute{e}$ r pe cealalta armele tierii. Ac $\acute{e}$ sta sabia e lucrata de cei dantai artisti din Paris.

* **Diariulu umoristicu „Gur'a Satulu“** apare cu incepere dela 1 Maiu de trei ori pe luna. Pretiulu remane totu celu de mai nainte, adeca de 1 fl. 50 cr. v. a pe triluniu.

E d i c t u.

Georgiu Tieranu din Rusbergu, carele in anulul 1853 c $\acute{a}$ lucratoriu de ocne, plecandu cu *Otilo Kuste* la America, a parasitu pre soci'a lui *Ana*, nascuta **Siode-nea**, fara a o incunostiint $\acute{a}$ de atunci despre loculu petrecerii lui, si fara a-i trimite ajutoriu pentru traiulu vietii, se cit $\acute{e}$ za, ca in terminu de 6 luni dela datulu de facia s $\acute{e}$ -se presinte in pers $\acute{o}$ na s $\acute{e}$ u prin plenipotentiatulu seu, naintea subsemnatulu foru matrimonialu, c $\acute{a}$ ci la din contra caus'a divortiala ridicata de soci'a lui se va pertract $\acute{a}$ si decide si in absent $\acute{i}$ a lui.

Caransebesiu 20. april $\acute{e}$ 1879.

Forulu matrimonialu gr. orient. din tractulu protopresviteralu alu Caransebesiulu.

Nicolae Andreeviciu,
protobresviteru.

Concursse. 3—3.

Pentru deplinirea definitiva a parohiei de clas'a III-a **Lunca**, in protopresviteratul Beinsului cu terminu de alegere pe **27. maiu v. a. c.** Emolumintele sunt: a) un'a bradie de cucuruza sfermatu dela tota cas'a; b) pamentu de 4 cubule semanatura; c) stóele indatinat — încât'va imbunatatite. Cuartiru se va esarendá prin comuna pe trei ani, ér dupa aceea prin fiitoriu parochu. Numerulu caseloru este 115. Recurentii vor avé a-si trimitte petitiunile loru amesuratu dispositiuniloru cuprinse in stat. organicu — la subscrisulu protopopu in Beinsiu pana la **26. Maiu a. c.** 1—3

Datu in Lunca in 26. aprilu 1879.

Vasilu Papp,

prot. gr. or. al Beinsului.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu dela scól'a confessionalá gr. or. romana d'in comun'a **Foen**, protopresviteratul Ciacovei devenitu vacantu, se deschide concursu cu terminu pana la **23. Maiu st. v.** anul 1879, in care di va fi si alegerea. Salariulu impreunatu cu acestu postu este 200 fl. v. a. in bani gata, 50 cubule de grâu, 2 orgii de lemne si 8 orgii de paie, din care se va incaldi si scól'a; cortelu cu gradina de legumi de 1 jugeru, si 2 jugere pamentu aratoriu. Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si substerne recursele instruite dupa statutulu organicu deadreptulu comitetulu parochialu in Foen. Cei ce voru produce testimonii despre absolvirea unoru clase gimnasiali séu reale vor fi preferiti.

Foen, din siedint'á comitetulu parochialu, tienuta in 26. aprilu 1879. 1—3

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea pré onorat. D-nu protteru tractualu. **P. Seimanu.**

Din lips'a recurentiloru neputendu-se deplini postulu de parochu in comun'a **Vucova**, protopres. Jebelului, pentru care a fost publicatu concursu in vre-o doue renduri — asia se mai escrie si acestu concursu cu terminu **pana la finea lunei lui Maiu a. c. st. v.** Emolumentele sunt: folosirea a 32 jugere de pamentu comasatu de clas'a I., biru si stol'a usuata dela 120 de case. Recurentii se-si trimitte recursele loru provédiute cu documintele necesarii pana la mai sus stipulatulu terminu oficiulu protopresv. in Jebelu, avendu recurentii in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in sant'a biserica pentru de a-si aretá desteritatea in cantárele bisericesci si tipicu. 3—3

Vucov'a in 15 aprilu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopr. tractualu.

Nevindu-se recurenti pentru statiunea invetiatorésca din comun'a **Gladna-romana**, protopresbiteratul Fagetului, se escrie concursu a dou'a óra pana in **13 Maiu** 1879. Emolumintele sunt: salariu annalu 170 fl., 20 meti de grâu, 20 meti de cucuruza, 8 fl. pausialu de scrisu, 10 orgii de lemne, din cari are a se incaldi si scól'a, cortelu liberu cu gradina de legumi si 2 jugere livada (fenatiu.)

Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si adresá recursele, instruite conform stat. org. cu atestatele necesarie comitetulu parochialu, si a le trimitte reverend. dnu protobresbiteru, **Atanasiu Ioanovicu** in Fagetu pana la terminulu prefiptu. 2—3

Gladna-romana in 8. aprilu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Pentru parochi'a vacanta din comun'a **Botinestiu**, protopresviteratul Fagetului, se escrie concursu pana la **6. Maiu** 1879. Emolumintele sunt: folosirea unei sessiuni de 32 jugere pamentu, biru in cucuruza si stol'a usuata dela 100 de case. Doritorii de a ocupá parochi'a acést'a sunt avisati a-si asterne recursele loru bine instruite conform prescrieloru stat. org. bisericescu Pré O. D. protopresbiteru **Atanasiu Ioanovicu** in Fagetu. 2—3

Botinestiu in 4. aprilu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protopresbiteru tractualu.

Pe postulu invetiatorescu vacantu din comun'a **Belotintiu**, protopopiatulu si inspectoratul Lipovei se escrie concursu cu terminu pana la **13. Maiu a. c.** cal. vechiu. Emolumentele sunt: in bani 105 fl. v. a. pentru 24 meti grâu si 24 meti cucuruza 156 fl. v. a. pentru clisa, lumini si sare unu relutu de 40 fl. 85 cr. in val. aust. pentru diurnele conferintiiloru invetiatoresci 6 fl. v. a. pentru scripturistica 5 fl. v. a. 12 orgii de lemne, din care are a se incaldi si scól'a, cortelu cu gradina de legumi, jumatate jugeru tachi, si 3 jugere de pamentu aratoriu. Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatorescu au a-si trimitte recursele instruite in intielesulu stat. org. si adresate Comitetulu parochialu, la subscrisulu in Lipov'a, si inainte de alegere au se se presinte in vreo dumineca séu serbatóre in biseric'a de a colo, spre a si aretá desteritatea in cantári si tipicu. 3—3

Belotintiu 16. aprilu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Cristoforu Giuchicu**, inspectoru scolaru.

Pentru deplinirea parohiei vacante din comun'a **Cheveresiulu-mare**, protopresbiteratul Jebelului, cottulu Timisiului se escrie concursu cu terminu pana **la finea lui Maiu a. c. st. v.** Emolumentele sunt: 30 jugere de pamentu clasa 1-a si a 2-a, biru si stol'a usuata dela 145 de case. Doritorii de a ocupá acést'a parochia se-si trimitte recursele loru instruite in intielesulu stat. org. pana la termiaulu stipulatu oficiulu protopr. in Jebelu, avendu recurentii in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in s. biser. pentru de asi aratá desteritatea in cantárele bisericesci si tipicu. 3—3

Cheveresiulu-mare in 18. aprilu 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopr. tractualu.

IOANU BELESIU

advocatu in legile comune si cambiali in Aradu,

si-a stramutatu

cancelari'a advocatuala

in strad'a crucei Nru. 28, cas'a RECK.

2—3

MIHAIU VELICIU 3—8

advocatu in legile comune si cambiali

si-a deschisu

CANCELARI'A ADVOCATIALA

in Chisineu (comitatulu Aradului)

cas'a d'ui Florianu Varga.